

Collegial: Tidende for Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 52. Den 25 December 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.

Justitsraad og Deputeret i det
danske Cancellie.

Peter Johan Monrad.

Justitsraad og Departements
Chef i det danske Cancellie.

Offentlig Foranstaltning.

Under 24 d. M. ere samtlige Stiftamtmand, Amt-
mand, Grever og Baroner i begge Riger, fra det danske
Cancellie blevne tilskrevne saaledes:

P. M.

For at erholde nøiagtig Underretning om Antallet
af dødsfødte Børn, er det ved Cancelliets circulair Skri-
velse af 14 Juni 1800 til samtlige Biskopper i Dan-
mark, Norge og Island fastsat: at de fra enhver Her-
redsprovst aarligen afgivende Esterretninger om Copule-
rede, Fødte og Døde, skulle være forsynede med 2 nye
Rubrikker, under Titel: dødsfødte, een for Mand og
een

een for Qvindekjønnet, i hvilke ethvert Sogns dødsfødte Børn, der ere over 7 Maaneder gamle, skulde ansøres, dog at der tillige i Overskriften over de 2 til Dødsfødte indrettede Rubriker bestemt angives, at Antallet af disse dødsfødte Børn ei indbefattes i det i den almindelige Rubrik for de Fødte anførte Antal. Men, da de Efterretninger, som derved erholdes, formedelst Mangel paa foregaaende nøiagtig Anmeldelse for Præsterne, ikke ere tilstrækkelige til at frembringe den tilsigtede Nytte, og Sagen selv, med Hensyn til at formindske de dødsfødte Børns Antal, er af megen Bigtighed: saa har Cancelliet anseet det nødvendigt til dette Hiemeds Opnaaelse, at søie følgende Foranstaltning:

- 1) Enhver Jordemoder skal, under Mulct af 5 Rdlr., for hver Gang hun forsømmer det, anmelde for Præsten ethvert Barn, ved hvis Fødsel hun har været brugt, og som enten kommer dødt til Verden eller døer inden 24 Timer efter Fødselen. Paa denne Anmeldelse, som afgives i Danmark og i Kjøbstæderne i Norge og Island inden 8 Dage eller anden Søndag efter Forløsningen, og paa Landet i Norge og Island, inden en af vedkommende Øvrighed bestemmende Tid, i Forhold til Veiens Længde imellem Præsten og Jordemoderen, ansøres Faderens og Moderens Navn, omtrent i hvilken Maaned efter Evangeliskabet Konen fødte, Aarsagen til hendes for tidlige

Neds

Bedkomst, om den kan vides; i Henseende til Forløsningen, om Fosteret kom let, naturligt, besværligt, ved Bending eller Instrumenter, til Verden; om der var Live tilsynne, da det fødtes, eller ikke; i første Tilfælde, hvorlænge Livet varede; om Jordemoderen brugte nogle Haandgreb eller Midler til at faae det i Live, eller holde Liv i det, og hvilke, eller ikke, og hvorfor ikke; og om Moderen tilforn havde født noget dødsfødt Barn. Dersom Jordemoderen ikke selv kan skrive, skal hun mundtliggen opgive alle foranførte Omstændigheder for Præsten, som fører dem i Pen-
nen. Denne Anmældelse oplæses derefter af Præsten for Barnets Moder, om hun lever, hvis ikke, da for dets Fader, om han var tilstede, og een eller to af de fornuftigste Koner, der have været nærværende ved Forløsningen, som da med deres Underskrift eller paa-
holden Pen bevidne Esterretningens Sandfærdighed, eller anføre, om nogen Omstændighed eller af Jorde-
moderen begaaet Feil er urigtigen anført, eller fortiet, samt om nogen Hjælp er forsømt at prøves.

- 2) Bedkommende Præster bør derefter anføre disse An-
mældelser udtrugviis i Ministerial-Bogen, og ved Aa-
rets Slutning sende dem sammendragne til Stiftets
Physicus, der inden 8 Dages Forløb skal afgive dem
til Stedets Biskop med sine tilsoiede Betænkninger
over dem alle eller hver især, hvor han sandt noget
at

at anmærke. Biskopperne indsende dem derefter til Cancelliet med de sædvanlige Kirkelister, hvori Resultatet er anført.

Dette skulde Cancelliet herved tjenstligt tilmælde Dem til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for alle Bedkommende.

En lige Skrivelse er afgaaet til samtlige Biskopper, med følgende Tillæg:

Paa det at de, i Følge ovennævnte Circulair-Skrivelse af 14 Juni 1800, af Herredsprovsterne aarligen afgivende Lister over Døde og Fødte kunne blive overeensstemmende, bør de Dødsfødte anføres, ei alene i de tvende egentlige Rubrikker for samme, men ogsaa i de generale Rubrikker for de Døde og Fødte tillige. Det følger af sig selv, at de egentlige Rubrikker for de Dødsfødte da ikke regnes med i Hovedsummen for Døde og Fødte.

Forgivninger.

Hs. Majestæt har, under 12 Novbr. d. A., allernaadigst resolveret: "At Hunsbeboere paa Hovedgaardstort, i Danmark, skulde, for Fremtiden, ligemed de øvrige Sognesolk, deeltage saavel i Pligtarbejde til offentlige Indretninger, som alle andre personlige Byrder." Denne allerhøieste Resolution er ved Plakat fra det danske Cancellie, under 19 f. M., bekjendtgjort.

Ved Reskripter til samtlige Biskopper i Danmark af 24 Decbr. d. N. er det fastsat: at alle Annersogne i Danmark, som henhøre under andre Herreder end Hovedsognene, skulle, i Hensyn til geistlige Sager og provstelige Forretninger, henlægges til de Herreder, hvori Hovedsognene ere beliggende, dog at nuværende Provster for disse Annersogne, i deres Embedstid, oppebære deraf alle provstelige Rettigheder.

Blandede Efterretninger.

Fra den kongelige Commission for Medicinal-Politiets Forbedring blive samtlige Land-Physici, Distrikts-Chirurgi og Regiments-Chirurgi i begge Riger, tilskrevne saaledes:

Hs. Majestæt har under 29 Januar 1802 befaleet os, at sammentræde i en Commission, for at igennemgaae de hidtil gjældende Anordninger, der betræffe Sundhedspolitiet i hans Riger og Lande; at tilføie et Sammen drag af disse de nærmere Bestemmelser og Forbedringer, hvorved deres velgjørende Hensigt mere almindeligen kunne opnaaes, og de offentlige Forordninger til dette Niemed gives større Udbredelse, samt derefter at forfatte og til det kongelige danske Cancellie at indsende et Udkast til Anordning om Medicinal-Politiet i Kongens Stater.

For

For bedst at kunne bidrage til, at Regjeringens vise og velgjørende Hensigt opnaaes, er det nødvendigt, at Commissionen noie maa være underrettet om, hvorledes de enkelte Deles Tilstand i de danske Stater er, i Henseende til de Gjenstande, som komme under Commissionens Betragtning. Commissionen ønsker derfor, at Deres R. B. behageligst vilde meddele samme Underretning om Medicinal-Politiets nuværende Tilstand i det District, Kongen har anbetroet Dem at forestaae som Physicus eller Districts Chirurgus, om de nuværende Mangler, og om de Forbedringer, som De troer at kunne finde Sted.

Skulde Deres R. B., foruden de Efterretninger og Forslag, som angaae Deres Physikat eller District, ogsaa ville meddele Commissionen Deres Tanker og Forslag i Henseende til medico-politiske Anstalter, som maatte angaae det Hele, saa vil Commissionen med megen Fornøielse imodtage dem, og være Dem derfor særdeles forbunden.

For at tjene til en Oversigt over de mangfoldige enkelte Gjenstande, som kræve Commissionens Opmærksomhed, tilføier man her en kort Fortegnelse over de Fornemste iblandt dem, da det ellers endogsaa for den meest Opmærksomme kunde hænde, at en eller anden Ting blev overseet.

Commissionen udbeder sig saasnart som mueligt de

Es,

Efterretninger, Deres V. B. har at meddele den, og beder at adressere Dem til Commissionens Secretair Dr. Frankenau.

Den omtalte Fortegnelse lyder saaledes:

Det medicinske Politie indeholder:

I. Omsorg for sunde Fødemidler, Mad og Drikke.

Sund Føde og Forebygning af Førfalskning — Kornvare — deres slette og usunde Bessaffenhed — Malsning paa Møllerne — Blanding med fremmede Ting — Bagning af Brødet — Bælgesfrugter og Kjøkkenurter — giftige Urter — umodne Frugter — sundt Kjød — Smør, Ost, Fisk — Kjøkkentoi af Kobber, Blye, Messing — Potte Glasering, Fortinning — Conditiorier, især farvede og syltede. — Vand, dets gode Bessaffenhed og hvad did henhører; slet Vands Forbedring — Øl, dets rigtige Brygning, Gjæring, Førfalskning, reenlig Omgang med det — Viin, og dens forskjellige Førfalskning, Kirsebærviin, Flaskernes Renselse med Blye — Kobberkar, Metalhaner, især til Vedike — Brændeviin, dens Førfalskning. — Thee, Caffe, Chocolate, Tobak og disse Tings Førfalskning.

II. Omsorg for sunde Boeliger og reen Lust.

Nye Bygninger — nyeligt kalkede, malede, vaskede, lave Værelser uden Lusttræk — Kjelderne — Cumppe i Kjelderne — for mange Beboere i et snevert Rum — Magaziner af fordærvelige Varer og Føde — Vaskning

og

og Tørring af Klæder — rene Gader — god Affald af
 Rendestenene — Misbrug af Sand — Slagtere — Gar-
 vere — Fiskeblodere — Trandbrændere — Liimsfabriker —
 Kobbersmede — Lysestøbere — Metalarbeidere — Be-
 gravelser i Kirker — Kirkegaardene — snævre Begrav-
 velsler uden for Byen — Priveternes Indretning og
 Reengjørelse — Stoelgang og Vandladning paa Ga-
 derne — Røgs Forebygning af Kjøkkener og Dyne —
 snevre Stalde for mange Creature — mange Hunde.

III. Omsorg for sunde Klæder.

For tynde og for varme Klæder — snevre Klæ-
 der, Pantalons, særdeles tykke Halsbind, Snorlive —
 Trykning af Brysterne — forfalsket Pudder, Sminke —
 mistænkelige Materialer til Klæder, gamle Klæders og
 Sengeklæders Udsalg hos Marchandiserne.

IV. Omsorg for sunde Fornøielser og Udspreddelser.

Gymnastiske Øvelser — Kanekjørsel — Løben paa
 Skoiter — hastig Riden og Kjøren — Spadsering paa
 Isen — Klokker paa Hestene — Forsigtighed med Krudt
 — Fugleskyden — Stuespillenes Indretning for Ell-
 skuerne og deres Bestaaenhed — dræbende Dandse —
 Badning i Søen.

V. Omsorg for Sikkerheden af forskjellige Nærings- vele og Haandværkere.

At formindste Faren af indaandede og nedsynkede
 giftige Dunster i snævert Rum og indsluttet Luft — af
 Bjerg-

Bjergarbejderne i Gruberne — Forgylsberne, Bly- og Zinkstøberne — Glas- og Speilfabriker — Farvere, Malere, Salt- og Salpetersyderier — at formindske Faren af Kobbersmedenes Fortinning i snævre Gaarde, af Skorsteenfeiernes Arbejde, Muur- og Tømmermesterne, Steenslagerne m. m.

VI. Omsorg for sund Forplantelse.

Egteskabets Befordring og Cælibatets Formindskelse — Midler til at afværge og formindske Uesagtighed — alt for tidlige og alt for sildige Egteskaber — af ulige Alder — at forebygge Egteskaber iblandt syge og med legemlige Feil behæftede Personer.

VII. Omsorg for Frugtsommelige og Fødende.

Afsværgelse af adskillige Farligheder ved Frugtsommelige, især Ugifte. Forhindring af Børnemord, og Fosterets Afdrivning.

VIII. Omsorg for Nyfødte og deres physiske Opdragelse.

Skindød blandt Børnene og deres Opvækkelse, Eftersyn af legemlige Mangler, Misfostere, Undersøgelsen af den store Mortalitet af nyfødte Børn, Amme Instituter, Børnenes Diæt og Tilsyn, Skole-Undervisning og Skolestraffe i Henseende til Sundheden, Opdragelse i Forhold til Børnenes tilkommende Bestemmelse. Pigerne særdeles Opdragelse. Baisenhuse.

IX.

IX. Omsorg for at afværge ulykkelige Tilfælde i Henseende til Sundhed og Liv.

Gaderne om Vinteren, Kendersteenbretterne, Vandrenderne, Kjelderlemme, Afviserne, Tagsteen, Tagrender, Haandværksfilter, Vinduerne, Blomsterpotter uden for Vinduerne, Gisters Salg, Gale og Melancholske, Fængslerne.

X. Omsorg for Skindøde.

Hastig Hjælp, almindelig Underviisning om Hjælpemidlerne, det rigtig uddeelte og anvendte Apparat; Belønning til dem, som udmærke sig ved hastig og vel ordnet Hjælp.

XI. Omsorg for Døende og Døde.

Misbrug ved de Døendes Behandling, Eigenes for tidlige Udtagelse af Sengen, visse Tegn paa Døden, Liigkisternes Tillukkelse, Liigbevogterne, Paradeudsættelse af Liig og deres Pynt, for hastig Begravelse og Regler derfor, Liigbestuere og Begravelses-Attester, Lagersnes Attester om Sygdommen og Cuur, nøiagtige Mortalitetstaster.

XII. Omsorg for at afværge smitsomme Sygdomme.

Afværgelse og Standsning af Pest, Forraadnessfeber, Blodgang, Børnekopper, deres Indpodning, Vaccination, venerisk Sygdom, Lungesvindst, Følgeskab ved Begravelse, Begravelsen selv, Kalk og Sands Anvendelse, de Afdødes Gang og Sengklæder, Quarantaines Anstalter.

XIII.

XIII. Omsorg for den offentlige Sygepleie, Hospitaler, Fangehuse.

Hospitalernes, Sygestuernes og Fangehusenes rigtige Indretning.

XIV. Omsorg for Qvægsygdomme.

Sygdomme blandt Hornqvæget, Sviin, Faar, Gale Hunde og Anvisning til de derved Fornødfæddes eller Bidtes rigtige Behandling, Veterinairanstaltternes Opmuntring.

XV. Omsorg for at afværge Qvæksalvere af alle Slags.

Til Praxis berettigede Læger, deres Opdragelse, forudsatte Kundskaber, theoretisk og practisk Underviisning, streng Prøvelse, Straf for grove Forseelser, Belønninger, Indberetning af Sygdommens Gang og Epidemier og mærkværdige Begivenheder, autoriserede Lister over de berettigede Læger, strengt Forbud af al Medicaments-Handel, undtagen af Apothekerne efter legitimerede og underskrevne Recepter. Apothekernes Rettighed til alene at handle med Medicamenter i Detail, Ophævelse af Medicinhandel af Urtekræmmere og andre deslige, Salg af Arcana, Apothekervisitationer paa ubestemte Tider, Dispensatorium, Taxterne efter Tidsomstændighederne, Jordemoder-Væsenet og dets mulig gode Indretning, især i Provindserne. Streng Narvaagenhed og Straf for uberettiget Praxis og Qvæksalverie af Præster, Kjellinger, uprovede Studerende.

XVI.

XVI. Omsorg for Bestyrelsen og Opsigt over Medicinal-Anstalter.

(Slutning af afgangne Grosserer Niels Brocks Testamente ic.)

36) De overskydende Renter fra de under Testamentets 22 Post aarligt legerede 936 Rdlr., som bliver 5 Rdlr. 19 Sk., gives velbemældte Pleie-Commission til et Bud, for at kunde forrette de foresaldende Erinder dette Legatum vedkommende.

37) Til aarlig Hjælp og Lindring i Vægterpenge til Snorrebroens Bedligholdelse, gives . 700 Rdlr. Hvilke syv hundrede Rdlr. udbetales til høi- og velædle Magistraten, og besørGES sikker udsatte, og de aarlige Renter deraf anvendt til forbemældte Brug.

38) Til almindelig Bedste og til Hjælp og Lindring udi de aarlige Byrder for Kjøbenhavn og Christianshavn, skjænktes og gives, om kan tilstrække, eller noget deraf, den Summa 25,000 Rdlr. Hvilke 25,000 Rdlr., eller saa meget som maatte kunne tilstrække, udbetales til Kjøbenhavns Magistrat, der behagelig besørger samme udsatte i Kongens Casse, eller paa anden sikker og lovsforsvarlig Maade gjort frugtbringende, og de aarlige Renter af velbemældte Magistraten tilligemed Stadens respective 32 Mænd, ved fleste Stemmer,

mer, anvendte til Afhjælpning paa Stadens almindelige Trang, fornemmelig til de meest trængende fattige Kirkers Reparation, til Vandrendernes Bedligholdelse igjennem Langebroe til Christianshavn, samt Søernes Rensning og andet deslige mere, som kunde foresalde til Byrde for Staden, hvilket alt jeg haaber ved den retfærdigste Overlæg og Behandling saaledes at vorde bestyret, at det maa blive Staden og dens Indvaanere til sand Gavn og Gode i Eftertiden.

39) Da jeg af de, til den borgerlige eller saakaldte Borgerdydskole her paa Christianshavn, under 29 Post udi mit Testamente legerede 2.500 Rdlr. haver efter min gjorte Bedtegnning deraf allerede udbetalt 2.000 Rd., saa bliver ikkun til Rest at udbetale til bemældte Skole efter min dødelige Afgang 500 Rdlr.

I Tilfælde at Voets Masss ved Voets Slutning ikke skulde blive tilstrækkelig til hvad jeg ved dette mit Testamente har fastsat, at skulle udbetales, da skal det, som deri maatte mangle, alene decourteres procentvis paa de til gudelig og verdslig Brug her og i Randers bestemte og herefter bestemmende Legata, som derefter saaledes udbetales til Bedkommende, der besørge Capitalerne paa foranstrevne Maade gjort frugtebringende og Renten tillagt Capitalen, indtil de fastsatte Summer til ethvert Legat er opnaaet og da først besørges Uddelingen til Bedkommende. Skulde det derimod hændes, at noget

get skulde overskyde fra Voets Massa fra hvad jeg nu eller ved min dødelige Afgang maatte have besluttet at skulle udredes, da skal det ligeledes procentvis alene tillægges de her og i Randers til gudelig og verslig Brug bestemte Legater.

Ved et senere Tillæg er fastsat, at Capellet's Enkeskasse kun skal have 100 Rdlr. i alt ved Voets Slutning.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 24 Decbr. er Cand. Theol. E. O. A. Andresen confirmeret til Sognepræst for Søllinge og Høllerup Menigheder i Fyen; Cand. Theol. J. R. Suhr ligeledes til Personel Capellan for Jernager Præstegjæld i Aggershuus Stift; hidtil værende Læse Sekretair i Høiesteret, samt Copiist ved bemældte Rets Justits-Contoir, D. Blechingberg, til Sekretair ved Protokollen i fornavnte Ret, og Cand. Juris M. S. Schønheyder igjen i hans Sted til Læse-Sekretair, samt Cand. Juris E. F. A. Lehmann til Copiist ved Rettens Justits-Contoir; Hof- og Stadsrets Assessor B. H. v. Munthe af Morgenstjerne, efter aflagt Prøve, meddeelt Bevilling som Procurator for Høiesteret, samt forbeholdt sin Anciennitet til Sæde og Løn i Hof- og Stadsretten og Afgang til, ved foresaldende Vacance, igjen at indtræde i bemældte Ret, saafremt

fremt Advocaturen ikke maatte svare til hans Hensigt; Cancellie-Secretair C. Tidemand, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra hans Embed som Archivarius ved Kjøbenhavns Hof- og Stadsret.

Under det tydske Cancellie: Den 30 Novbr. er Cand. Juris J. M. O. Strüver i Krefpe befuldmægtiget til Underrets-Advocat i Hertugdømmene. Den 14 December, Cand. Juris O. D. Krichouff i Tøndern og H. C. Müller i Husum ligeledes til Underrets-Advocater i Hertugdømmene. Den 17de. Fuldmægtig i det schlesvig-holsteenske Secretariats- og Revisions-Contoir under General-Postamtet, J. D. Fahrenholz, til Postmester ved Brev- og Fragtposten, samt Befordringsvæsenet i Husum; Cand. Theol. M. E. Petersen confirmeret som valgt Rector ved Skolen i Igehoe

Under Generalitetet: Den 17 Decbr. er den ved det 2det trondhjemske Infanterie-Regiment staaende Capitain v. Lessius efter Ansøgning, i Naade afskediget med Pension, og i Anledning heraf, karakteriseret Capitain v. Rosenvinge befuldmægtiget til Compagnie-Chef; Second-Lieutenant v. Grabow udnævnt til Premier-Lieutenant og Fændrik v. Eodemann til Second-Lieutenant, begge ved de Nationale, samt Fændrik à la suite v. Hegge til virkelig Fændrik, samtlige i bemældte Regiment; Fændrik v. Gerstenberg, af det danske Livregiment, udnævnt til Second-Lieutenant i Regimentet.

Under Admiralitetet: Den 10 Decbr. er Studiosus Chirurgiæ F. v. See-Snell ansat til Under-Chirurgus ved 1ste Division.

Under Finants-Collegium: Den 15 Decbr. er Gvardeinen ved Mynten paa Kongsberg, H. E. Poppe, i Naade entlediget, og i hans Sted udnævnt Mynt-Fuldmægtig E. H. Tregder til Myntgvardein, samt i dennes Sted, til Mynt-Fuldmægtig ved bemældte Mynt, Cand. Pharmaciæ J. G. Prahm; Hyttecontrolløren ved de kongelige Sølv-Raffinerings-Værker i Poppenbattel, H. S. Knoph, beskikket til Gvardein ved Mynten i Altona, i den ved Døden afgangne N. Høys Sted; Studiosus H. J. E. Quist ansat som Copiist i Assignations-Bogholder-Contoiret under Finants-Casse-Directionen.

Under General-Postamtet: Den 17 Decbr. er Capitain H. J. Grundt, efter Ansøgning, i Naade entlediget som Postmester paa Kongsvinger, fra indværende Aars Udgang.

At denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.

Ex
Sibris

Q. 5. 10

Krog - 31.94.
Inlien - 95.
Schmith - 95.
Teilmann - 95.
Taae - 95.
Hentzberg - 127.
Wettersgreen - 127.
Brüll - 208.397.
Halling - 208.
Ironhütt - 335.
Kielland - 335.
Parelt - 335.
Ronnau - 396.
Middelfarth - 396.
Roff - 397.
Anale - 397.
Engelhart - 397.
Steenbüch - 397.
Gudmünden - 397.
Kielstrüß - 397.
Kanke - 397.
Gjldenpalm - 414.
Lühnland - 414.
Stabel - 414.

Lünd - 464.
Hantvig - 528.
Top - 30.
Heilmann - 30.
Langberg - 94.
Hofgaard - 575.
Hesfelberg - 607.
Nijrom - 624.
Wille - 688.
Hrøding - 750.
Steen - 782.
Lühn - 830.

